

Chi phí tăng, giá hàng thiết yếu điều chỉnh ra sao?

18:39 24/10/2026

Trong 9 tháng năm 2026, nguồn cung nông sản, thực phẩm tại Hà Nội cơ bản ổn định nhưng giá nhiều mặt hàng thiết yếu vẫn tăng. Áp lực chi phí qua các khâu sản xuất, thu mua, vận chuyển và bán lẻ khiến giá đến tay người tiêu dùng chưa hạ nhiệt.

Theo Sở Công Thương Hà Nội, trong 9 tháng năm 2026, nguồn cung nông sản, thực phẩm trên địa bàn cơ bản ổn định, chưa xảy ra thiếu hụt trên diện rộng. Tuy nhiên, giá nhiều mặt hàng vẫn tăng, với chỉ số giá nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống tăng 5,04% so với cùng kỳ. Trong đó, giá rau tăng 8,28%, trứng tăng 8,36% và thịt lợn tăng 7,61%.

Diễn biến này cho thấy giá thực phẩm chịu tác động từ nhiều khâu, từ sản xuất, thu mua đến sơ chế, bảo quản, vận chuyển và bán lẻ. Mỗi công đoạn đều phát sinh chi phí, khiến giá đến tay người tiêu dùng chưa thể giảm ngay cả khi nguồn cung ổn định. Đặc biệt, các mặt hàng có tính mùa vụ, dễ hư hỏng hoặc phụ thuộc vào điều kiện chăn nuôi, nuôi trồng thường nhạy cảm hơn với biến động thời tiết và chi phí đầu vào.

Vì rau xanh, thịt lợn và thịt gia cầm có thể làm giảm mức tăng, nên mức chi phí thu gom, vận chuyển và tiêu hao ít. Vì vậy, dù nguồn cung chưa thiếu hụt trên diện rộng, giá bán vẫn có thể tăng do chi phí ở khâu nhập bán cao hơn.

Trong tháng 9/2026, cà chua từ các chợ dân sinh Hà Nội có bán phổ biến không 25.000 đồng/kg, cao nhất không 28.000 đồng/kg. Tuy nhiên, xác định nguyên nhân mức giá, cần phân tích giá từ vùng trồng, giá thu mua, chi phí vận chuyển và giá bán lẻ. Giá bán tăng không đồng nghĩa tăng nhân tăng lợi nhuận, bởi mức tăng còn có thể phản ánh chi phí đầu vào, mức tăng hàng hóa và biến động nguồn cung theo mùa vụ.

Minh bạch dữ liệu giá để xác định nguyên nhân tăng giá hàng thiết yếu.

Bên cạnh đó, chi phí thường có độ trễ khi truyền dẫn vào giá bán lẻ. Hàng tồn kho, hợp đồng cung ứng đã ký và chu kỳ sản xuất có thể khiến tác động từ giá nhiên liệu, vật tư, thức ăn chăn nuôi hoặc nhân công chưa xuất hiện ngay. Khi hàng mới được thu mua với chi phí cao hơn dần thay thế hàng cũ, áp lực tăng giá mới thể hiện rõ hơn.

Độ trễ này khác nhau tùy mặt hàng, thời gian bảo quản và phương thức kinh doanh. Do đó, muốn xác định khâu nào tạo áp lực lớn nhất lên giá hàng thiết yếu, cần theo dõi đồng thời giá đầu vào, giá tại nơi sản xuất, giá qua các khâu mối và giá bán lẻ, thay vì chỉ căn cứ vào mức giá cuối cùng tại chợ hoặc siêu thị.

Chi phí tăng và giá bán lẻ không phải lúc nào cũng biến động đồng thời, tạo ra độ trễ truyền dẫn trong chuỗi cung ứng thực phẩm. Khi giá thức ăn chăn nuôi, phân bón, nhiên liệu hoặc nhân công tăng, tác động có thể xuất hiện trước ở khâu sản xuất, sau đó mới phản ánh vào giá bán tùy lượng hàng tồn kho, hợp đồng thu mua và phương thức phân phối.

Độ trễ khác nhau theo từng mặt hàng. Rau củ quả nhạy cảm với thời tiết, sản lượng thu hoạch và vận chuyển; giá thịt lợn còn phụ thuộc chu kỳ chăn nuôi, giá lợn hơi và chi phí giết mổ; trong khi giá gạo chịu ảnh hưởng của lượng tồn kho

và thời điểm thu mua.

Tuy nhiên, độ trễ không đồng nghĩa mọi mức tăng giá đều hợp lý. Giá bán lẻ còn phụ thuộc cung cầu, cạnh tranh và chính sách giá của doanh nghiệp. Vì vậy, cần đối chiếu giá thu mua, chi phí thực tế và giá bán qua từng khâu để xác định nguyên nhân tăng giá, phân biệt tác động khách quan với biến động biên lợi nhuận.

Theo dõi giá hàng thiết yếu cần được thực hiện xuyên suốt từ vùng sản xuất, bán buôn đến bán lẻ, với dữ liệu thống nhất về thời điểm, quy cách và khu vực. Cách làm này giúp xác định khâu phát sinh chi phí, độ trễ truyền dẫn và mức chênh lệch giá trong chuỗi cung ứng.

Trong 9 tháng năm 2026, sản lượng thịt lợn hơi xuất chuồng tại Hà Nội ước đạt 207,2 nghìn tấn, tăng 3,6%; thịt gia cầm đạt 135,4 nghìn tấn, tăng 4,1%; trứng gia cầm đạt 2.390 triệu quả, tăng 3,6%. Sản lượng thủy sản đạt khoảng 100,8 nghìn tấn, tăng 5,1% so với cùng kỳ. Tuy nhiên, nguồn cung tăng chưa đồng nghĩa giá bán lẻ giảm, do thực phẩm còn chịu chi phí thu gom, sơ chế, vận chuyển và phân phối.

Để hạn chế áp lực giá, Hà Nội cần tăng cường kết nối vùng sản xuất với chợ đầu mối, siêu thị và các kênh bán lẻ; nâng cao năng lực bảo quản, giảm hao hụt và rút ngắn thời gian lưu thông. Cùng với đó, cần kiểm tra việc niêm yết giá, nguồn gốc và chất lượng thực phẩm, đồng thời đối chiếu giá qua từng khâu khi thị trường biến động mạnh.

Trong những tháng cuối năm, nhu cầu thực phẩm dự kiến tăng theo mùa mua sắm và dịp lễ, Tết. Thành phố cần chủ động phương án bảo đảm nguồn hàng, theo dõi sát chi phí và minh bạch thông tin thị trường để hỗ trợ người dân cân đối chi tiêu.

Hà Trần (t/h)